



Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.127/2022/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a felperesi képviselő (felperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Erdőné dr. Rigó Ágnes ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (felperes címe) **felperesnek** a alperesi képviselő (alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Viszló László ügyvéd) által képviselt **Alperes1.** (Címl.) **alperes** ellen elmaradt munkabér iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 8.M.70.288/2021/17. számú ítélete ellen a felperes által 19., az alperes által 20. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az elmaradt munkabér összegét 2.000.700.- (kettőmillió-hétszáz) forintra, az alperes által fizetendő eljárási illetéket 120.042 (százhuszezer-negyvenkettő) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 105.000 (százötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az állam javára – külön felhívásra – 160.056 (százhatvanezer-ötvenhat) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint a felperes 2010. szeptember 14. napjától állt az alperes alkalmazásában értékesítési igazgató munkakörben, utolsó munkabére 210.600.- forint/hó volt. A felperes munkaköri feladatai az alperes három szállodájában található szobák értékesítésével voltak kapcsolatosak.

[2] Az alperest is negatívan érintette a koronavírusjárvány. A kormány 2020. március 11-én a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel kihirdette a veszélyhelyzetet. A tapasztalt nagy arányú szállás visszamondásokra tekintettel az alperesi törvényes képviselő 2020. március 16. napjára válságértekezletet hívott össze a dolgozóknak, amelyen bejelentette, hogy a szállodákat be kell zárni, javasolta mindenkinek, hogy lépjen ki, a munkánélküli járadékot vegye igénybe, vagy helyezkedjen el máshol. Aki ezzel nem kíván élni, 2020. március 17-től fizetés nélküli szabadságon van. A munkavállalókat és így a felperest is szóban és írásban is tájékoztatta arról, hogy az alperes senkinek nem mond fel, mindenki fizetés nélküli szabadságon van, a munkahelyük megszűnt. Március 16-án az alperesi törvényes képviselő arról tájékoztatta a felperest, hogy őt és egy másik munkavállalót a továbbiakban is szeretné foglalkoztatni váltásban részmunkaidőben, a munkaszerződés módosítás azonban a későbbiekben nem jött létre. A felperes 2020. március 17. napján a munkavégzésre megjelent, az alperes tájékoztatta arról, hogy őt is fizetés nélküli szabadságra küldi. Ezt követően a felperes eltávozott, az alperes a felperest 2020. március 17-től 2020. december 31-ig fizetés nélküli szabadsággal jelentette le a NAV-nak. A felperes jelezte az alperesnek, hogy fizetés nélküli szabadságot nem kért, az intézkedést nem fogadja el figyelemmel arra is, hogy az év végén válik nyugdíjra jogosulttá. A felperes ezt követően a munkavégzésre rendelkezésre állt. Az alperesnél 2020. márciusában, áprilisában is voltak még foglalatások, melyekkel kapcsolatban a felperes intézkedett.

[3] 2020. március közepén a készpénzes vevők fizetését tartalmazó kockás füzet és 3600.- euró eltűnt, mellyel kapcsolatban az alperesi törvényes képviselő a felperest is megkereste és kérte az összeg felkutatására. Ez a kérés a felperest felzaklatta. A felperes házastársa az alperesi törvényes képviselőt e-mailben tájékoztatta, hogy a felperes szívinfarktus közeli állapotba került, ami azt váltja ki, hogy a férje telefonját és a levelezését is a felesége fogja mindaddig kezelni, amíg állapota nem javul. „A férjem pedig még hosszú ideig nem fogja olvasni a leveleit, így a további kéréseit, utasításait is én fogom csak a jövőben megkapni”. 2020. júniusában az alperesi törvényes képviselő azzal a kéréssel fordult a felpereshez, hogy eladó szállodákat keressen az alperes részére, mely kérést a felperes 2020. június 23-i e-mailjében teljesítette.

[4] A 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelettel a kihirdetett veszélyhelyzet és a bevezetett korlátozások megszüntetésre kerültek. Ez szabad, korlátozások nélküli utazásokat és szállásfoglalásokat tett lehetővé, ettől függetlenül azonban a külföldi és a belföldi turisták száma jelentős mértékben elmaradt a korábbi évekhez képest.

[5] A felperes 2020. december 31-ével vált nyugdíjra jogosulttá.

Kereset és ellenkérelem

[6] A felperes többször módosított keresetében 2020. március 17-től december 31-ig terjedő időre 2.000.700.- forint elmaradt munkabér és kamatai megfizetésére kérte

kötelezni az alperest. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes jogellenesen fizetés nélküli szabadságra küldte, ilyen megállapodás azonban nem jött létre a felek között. Miután az alperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) szerinti foglalkoztatási kötelezettségének nem tett eleget, ezért az Mt. 146. § (1) bekezdése szerinti alaphéti illeté meg. Előadta, hogy ezt követően az alperes a perben megalapozottan már nem hivatkozhat állásidőre. Kifejtette, hogy az alperes más jellegű tevékenységet is ellát, így pl. az ingatlanok bérbeadását és értékesítését, melyet ő maga is végezhetett volna. Hangsúlyozta, hogy a veszélyhelyzetre vonatkozó jogszabályok egyike sem tiltotta vagy szüntette meg a szállodák forgalmát. A szálloda működött március, április és május hónapokban, belföldi vendégeket is fogadott, mely vonatkozásában e-maileket csatolt. A hidegkonyha 50%-os kapacitással működött. Előadta továbbá, hogy az alperes minden szállodájában vannak tartósan bérbeadott lakásként funkcionáló ingatlanok és ezek kialakítása is folyt a perbeli időszakban, az alperes tudta volna foglalkoztatni.

[7] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a peresített időszakban a felperes tényleges foglalkoztatására ideiglenesen nem volt lehetőség. A meghozott kormányzati intézkedések, illetve a járványhelyzet miatti vis maior köztudomású tények voltak. 2020. márciusában az alperes szállodáinak működtetése lehetetlenné vált, a szállodákat 2020. március 16-tól zárva tartották. Az oltás, illetve a nyájimmunitás hiánya köztudomásúan vis maiornak tekinthető, miután ebben az időszakban az alperes objektíve nem tudta volna biztosítani az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit. Előadta, hogy a szálloda külföldi 1-2 napos városnéző csoportok fogadására specializálódott.

[8] Szakaszonként kell vizsgálni a peresített időszakot és hivatkozott a 47/2020. (III.18.), 282/2020 (VI. 17.). és 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendeletben foglaltakra. Ugyan június 18-ától a veszélyhelyzet megszűnt, de ekkor sem voltak külföldi csoportok. A 408/2020. (VIII. 20.) kormányrendelet 5. §-a szerint a veszélyhelyzet idején tiltott volt a turisztikai jellegű csoportos beutazás.

[9] Előadta, hogy a felperes fizetés nélküli szabadság iránti kérelmet nem adott be, a munkáltató ennek folyományaként azt nem is engedélyezte. Az állásidő semmilyen konszenzust nem igényel, feltehetően a fizetés nélküli szabadság bejelentésére a könyvelő tevékenységéhez kötődően került sor.

[10] Valóban adott ki 2020. márciusában, áprilisában kulcsos szobát, illetve garzonlakásokat alakított ki hosszú távú bérbeadásra, de mindez a felperes foglalkoztatását nem érintette, az állásidőre helyezés ugyanis az alperes kizárólagos döntése. Célszerűségi kérdés nem lehet a per tárgya, ilyennek minősül az, hogy a felperes milyen tevékenységet tudott volna ellátni. A felperes munkakörébe nem tartozott sem a hidegkonyha, sem a garzonlakások értékesítése, mindezek nem képezték a felperes munkaköri feladatait. 2021-re mindösszesen három főt foglalkoztatott gondnok és karbantartó munkakörben. Hivatkozott arra is, hogy az alperesi munkáltató intézkedéseivel megelőzte a kormányrendeleti szabályozást, ma a munkáltatók megtehetik, hogy a nem oltott munkavállalókat fizetés

nélküli szabadságra küldik és utána egy év elteltével a munkaviszonyt azonnali hatállyal megszüntetik.

[11] Hivatkozott arra is, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság döntése

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében 1.684.800.- forint elmaradt munkabér és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[13] A határozat indokolása szerint az alperes a peres eljárásban úgy hivatkozott állásidőre, hogy a NAV részére az alperes könyvelője által megküldött igazolások tartalma szerint a felperest fizetés nélküli szabadságra jelentették be. A peres eljárásig valamennyi alperesi okirat és alperesi törvényesi képviselői tájékoztatás azt tartalmazta, hogy a munkavállalókat fizetés nélküli szabadságra küldik. A munkáltatói tájékoztatás 2020. március 16-i bejelentésére tekintettel a fizetés nélküli szabadsághoz az alperes nem vehette alapul a 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet 6. §-ában foglalt, az Mt. rendelkezéseit diszpozitívva tevő rendelkezést, miután az a munkáltatói tájékoztatást követően került kihirdetésre. Egyébiránt az Mt. 6. § (4) bekezdése szerint az Mt. rendelkezéseitől való eltérésre a felek megállapodására lett volna szükség, amelyre azonban nem került sor, a fizetés nélküli szabadságban a felek nem állapodtak meg. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes egyoldalú intézkedése a fizetés nélküli szabadságra irányult, így az Mt. 146. §-ában foglalt állásidő jogintézménye eleve nem kerülhetett szóba. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság ezt is elbírálta.

[14] Az elsőfokú bíróság szerint a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet 2020. december 31-ig a munkavégzésben való folyamatos akadályoztatással érintett egynemű időnek több szempontból sem volt tekinthető: 2020. június 18-ig a veszélyhelyzet megszüntetéséig nem született olyan tiltó rendelkezés, hogy munkavégzés vagy a kormányrendeletek tiltása alá nem eső utazások esetében szállások igénybevételére ne lett volna lehetősége. Ez 2020. március 17-től 2020. június 18-ig kifejezett tiltás hiányában nem eredményezte a munkavégzés teljes ellehetetlenülését. Az alperesi törvényes képviselő nyilatkozata szerint sem jogszabályi tiltás, hanem a törvényes képviselő üzleti döntése volt a szállodák bezárása és ilyen módon a felperesnek a további munkavégzéstől való távol tartása. A felperes azonban 2020. március 17-e után is rendelkezésre állt, kis mértékben pedig továbbra is munkát végzett, amennyiben a szállodákban lévő szobák kiadása tekintetében érdemi tevékenységet fejtett ki, illetve a jövőben is ki tudott volna illet fejteni. Az alperes saját döntése volt a szállodák bezárása és nem jogszabályi tiltás alá eső tevékenység valósult meg, mint pl. a vendéglátóhelyek kötelező bezárása esetében. Az elsőfokú bíróság szerint a peresített időszakban nem volt megállapítható az elháríthatatlan külső ok, még a 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendeletre tekintettel sem, miután annak a szálláshelyekre vonatkozó védelmi

intézkedésekkel kapcsolatos 10. §-a továbbra sem tiltotta meg az üzleti, gazdasági, továbbá oktatási tevékenység céljából érkező személyek tartózkodását a szálláshelyen. A szállodákban ezért ezt követően is lehetett vendéget fogadni. Június 18-tól pedig november 11-ig eleve nem volt veszélyhelyzet és semmilyen tiltás a szálláshelyeket érintően, ezért elháríthatatlan külső ok nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság az alperes azon hivatkozásával sem értett egyet, hogy a biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése és védőoltás hiányában a dolgozók egészségének megőrzése érdekében nem volt lehetősége a munkavállaló foglalkoztatására. Az elsőfokú bíróság szerint ezzel a problémával más munkáltatónak is szembesülnie kellett, ez önmagában nem fogadható el a munkavégzés befejezésére és önmagában nem képez vis maiort, ami alapján az alperes az állásidő megfizetésére vonatkozó kötelezettség alól mentesülne.

[15] Ugyanakkor részben megalapozatlannak találta a keresetet az összecszerűség tekintetében. A határozat indokolása szerint az igényérvényesítési időszak 2020. március 17-től december 31-ig terjed, ami a felperes által állított tíz hónappal szemben kilenc és fél hónapot jelent. Az alperes a felperes részére 2020. december 21-én megfizetett bruttó 105.300.- forintot, ezért a 2.106.000.- forintos, tíz hónapra feltüntetett bérköveteléssel szemben a helyes kiindulópont 2.000.700.- forint, melyből le kell vonni a 105.300.- forintot, ami 1.895.400.- forintot jelent.

[16] A felperes házastársától származó e-mail tartalmára tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2020. április 17-től május 17-ig nem állt rendelkezésre, függetlenül attól, hogy nem volt keresőképtelen. A felperes házastársa által leírt szívinfarktus közeli állapot, illetve azon kijelentés, hogy a férje még hosszú ideig nem fogja a leveleit olvasni és a felperes otthonában ápolásra, szigorú kíméltre és folyamatos nyugalomra van szüksége, a felperes rendelkezésre állási kötelezettségét nyilvánvalóan befolyásolta. A bíróság az egy hónapot az e-mail tartalma alapján mérlegelési jogkörében állapította meg. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy ezt követően a felperes ismét munkát végzett az alperes számára, amikor a törvényes képviselő felhívására eladó szállodaépületeket kutatott fel számára. Ezért nyolc és fél hónap tekintetében találta megalapozottnak a felperes követelését.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[17] Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

[18] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének való helytadást, azaz 2.000.700.- forint elmaradt munkabér, valamint a másodfokú perköltség megítélését. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság helytelen mérlegeléssel csökkentette a követelés összegét, az ítélet nem felel meg a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltaknak, ezen kívül számítási hibát is tartalmaz. A bíróságnak az ítélet meghozatala során a rendelkezésre álló bizonyítékokat kell mérlegelni,

azonban jelen esetben olyan körülményt mérlegelt, ami bizonyításra nem került, ezért önkényesen határozta meg azt az időszakot, amikor szerinte a felperes rendelkezésre állása nem valósult meg. A felperes az első tárgyaláson a kereseti kérelmét az elmaradt munkabér vonatkozásában felemelte 2020. december 31-ig és beszámította az időközben részére átutalt bruttó 105.300.- forint, nettó 85.293.- forint munkabért. 2021. november 30-i beadványában a felperes elmaradt munkabér igényét 2020. március 17-től 2020. december 31. napjáig határozta meg 2.106.000.- forint összegben, melyből levonásba helyezte a részére átutalt 105.300.- forintot, így jött ki számára a 2.000.700.- forint elmaradt munkabér. A felperes tehát visszafelé számolt, hiszen eredetileg a márciusi félhavi bért nem kapta meg, de beszámította a később kifizetett összeget, ezért kilenc és fél hónapra a követelése 2.000.700.- forint volt. A felperes nem ért egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság nyolc és fél hónapra csökkentette a megítélt elmaradt munkabért, egyébiránt nyolc és fél hónapra nem 1.684.800.- forint jár a felperesnek, hanem 1.791.100.- forint. A bíróság tehát rosszul számolt és duplán vonta le a félhavi munkabért.

[19] Ezen túl az elsőfokú bíróság önkényesen állapította meg a 2020. április 17-től május 17-ig tartó időszakot oly módon, mint amikor a felperes nem állt rendelkezésre, melyet azonban semmi nem támasztott alá. Ennek ellentmond a felperes által csatolt számlák és az azokon szereplő időpontok, melyek 2020. április 17-től május 17-ig terjednek. A meghallgatott tanúk sem igazolták, hogy tudtak volna a felperes esetleges betegségéről, szívinfarktusról, mert ilyen nem is volt. Az elsőfokú bíróság a felperes feleségének túlzott aggodalmában írt levelében foglaltakat tényként vette figyelembe és messzemenő következtetést vont le belőle. Úgy indokolt az ítélet [24]. bekezdésében, hogy „hosszabb ideig tartó lábadozásról, felépülésről volt szó”, de erről nem győződött meg, és a felperes jogi képviselőjének a felperes jelenlétében elhangzott azon kijelentését teljes egészében figyelmen kívül hagyta, hogy orvosi beavatkozásra, kezelésre nem került sor. A felperesnek az alperesi törvényes képviselő 3.600.- euró eltűnésével kapcsolatos gyanúsítása miatt felment a vérnnyomása, egyszerűen ennyi történt minden további következmény nélkül. A felperes tehát kilenc és fél hónap alatt ténylegesen rendelkezésre állt, melyet igazol a becsatolt szállásfoglalások időtartama is.

[20] Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására és elsődlegesen a kereset teljes elutasítására, másodlagosan pedig a megítélt összeg 210.600.- forintra történő leszállítására irányult. Harmadlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára. Hivatkozásképpen előadta, hogy a fizetés nélküli szabadság és az állásidő elhatárolása alapvetően a megállapodás létrejötte vagy annak hiánya tekintetében értelmezhető. Az alperes egyoldalú intézkedésével rendelte el a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség azonnali hatályú felfüggesztését. Önmagában az, hogy „a fizetés nélküli szabadság” kifejezést használta, nem jelenti azt, hogy a felek között bármiféle megállapodás létre jött volna. Az intézkedést a tartalma szerint kellett elbírálni, azaz állásidőre helyezésnek kellett tekinteni. Az eljárás során az alperes jogi álláspontja ebben a kérdésben töretlen volt, az alperes a mentesítés jogcímét a NAV felé korrigálta, azt állásidőnek minősítette.

[21] A rendkívüli helyzetre tekintettel 2020. március 16-tól december 31-ig az alperes az Mt. 146. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Covid 19 járványra, mint

elháríthatatlan külső okra - nem volt köteles alpbér fizetésére. Az alperes ugyanis olyan okból nem tett eleget a foglalkoztatási kötelezettségének, ami nem az ő működési körében jelent meg, amire sem a munkavállalónak, sem a munkáltatónak ráhatása nem volt. Ez az állapot függetlenül a kormány által elrendelt veszélyhelyzetre vagy annak ideiglenes feloldására (2020. június 18-tól november 11-ig) a perbeli időszakban végig fennállt. Az alperes által működtetett szálloda a mai napig zárva tart. A felperes által ellátott értékesítési igazgatói munkakör nem funkcionál, külföldi csoportok beutaztatása megszűnt, melynek hiányában a szálloda működésének alapvető feltétele, a tényleges kereslet megszűnt.

[22] A felperes házastársa 2020. április 20-án közölte az alperessel, hogy április 17-én a felperes rosszul lett, szívinfarktus közeli állapotba került, amíg állapota nem javul, személyesen ne is keressék. A felperes a keresőképtelenségét a mai napig nem igazolta, de azt sem, hogy keresőképes lett. A felperes a munkaviszony fennállása alatt a munkahelyén személyesen nem jelent meg, a hiányzását hitelt érdemlő módon nem mentette ki. Önmagában az e-mailben tett kijelentései ezt nem pótolták. Ennek folyományaként megállapítható, hogy a felperes 2020. április 17. és december 31. közti időszakra munkabérre nem jogosult.

[23] Az Mt. 51. § (4) bekezdése alapján az alperesi munkáltató köteles az egészséget nem veszélyeztető munkakörülmények biztosítására. A perbeli időszakban ezt a követelményt kizárólag távmunka elrendelésével lehetett volna biztosítani. A munka jellegéből adódóan, illetve a szálloda kényszerű bezárása miatt, ellentétben más munkáltatókkal, erre nem is volt objektív lehetőség.

[24] Továbbra is fenntartotta azt az érvelését, hogy a felperesnek kötelessége lett volna a kárenyhítésre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával munkát keresni, jövedelmet szerezni. A felperes számára nyilvánvaló volt, hogy az alperesnél munkát nem tud végezni, munkabért nem kap, foglalkoztatási és rendelkezésre állási kötelezettsége nincs. Abban az esetben, ha jóhiszemű és tisztességes eljárás elve szerint járt volna el, más munkáltatónál teljes vagy részesített munkát végezhetett volna. Ennek az elvárható összegnek a figyelembevétele szükséges. A felperes tehát nem tett eleget a kárenyhítési és együttműködési kötelezettségének, kizárólagos célja a munka nélküli jövedelemszerzés volt.

[25] A felperes fellebbezési ellenkérelme az alperes fellebbezésével érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperes indokait az elsőfokú bíróság figyelembe vette, sőt túl is terjeszkedett az alperes határidőben előterjesztett ellenkérelmében foglaltakon, amikor olyan körülményt mérlegelt, amire az alperes az ellenkérelmében nem hivatkozott, és a perben bizonyításra sem került. Ezért önkényesen határozta meg azt az időszakot, amikor szerinte a felperes rendelkezésre állása nem valósult meg. A fellebbezésében az alperes valótlanul állítja, hogy „felperes állítása szerint 2020. szeptember hónapig keresőképtelen volt”. Ez a mondat soha nem hangzott el a felperes szájából és semmilyen beadványban sem került leírásra. A felperes a csatolt mellékletekkel igazolta, hogy a bíróság által megjelölt időpontokban is rendelkezésre állt. Az alperes arra is hivatkozik a fellebbezésében, hogy a felperes nem igazolta

keresőképtelenségét, de arra azért nem került sor, mert nem volt keresőképtelen. Az alperes azon állítását, hogy a felperes nem állt rendelkezésre, semmi sem támasztotta alá az elsőfokú eljárásban. Okirattal ellentétesen hivatkozik az alperes arra, hogy a felperest állásidőre helyezte, ez ellentétben áll a tanúk vallomásaival és a NAV-nál történő bejelentéssel. A munkáltató egyoldalú intézkedésével a felperest nem küldhette fizetés nélküli szabadságra, állásidőre pedig nem küldte. Téves az az alperesi álláspont, hogy az intézkedést tartalma szerint kell elbírálni és állásidőre helyezésnek kell tekinteni a fizetés nélküli szabadságot. Az alperest az Mt. 22. § (1) bekezdése értelmében írásbeli jognyilatkozattétel terhelte volna annál is inkább, mivel a felperes kérte, hogy adja írásba intézkedését. Az alperesnek az Mt. 51. § (1) bekezdése szerinti foglalkoztatási kötelezettsége a veszélyhelyzet alatt is fennállt. Amennyiben üzleti megfontolások miatt ezt nem tudta megtenni, akkor gondoskodnia kellett volna a munkaviszony rendezéséről. Miután a felperes munkaviszonyát a felek a per alatt szüntették meg, a peresített időszakban a felperes végig az alperes alkalmazásában állt, a jogviszonya éppenhogy azért nem került megszüntetésre az alperes által, hogy ne kelljen felmondási időt és végkielégítést fizetni. Ezért a kárenyhítési kötelezettség értelmezhetetlen.

[26] Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésével érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[27] A felperes fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése megalapozatlan.

[28] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a meghallgatott tanúk vallomása és a becsatolt okirati bizonyítékok egyértelműen azt támasztják alá, hogy az alperes a veszélyhelyzet elrendelését követően arról tájékoztatta a munkavállalókat, hogy a szállodákat bezárja, de a munkaviszonyokat nem szünteti meg: a munkavállalók vagy menjenek el munkanélküli járadékra vagy pedig menjenek el máshova dolgozni. Ezt igazolja a tanúvallomások és az okirati bizonyítékok mellett a 2021. július 2-i beadványhoz csatolt e-mail, melynek tárgya „fizetés nélküli szabadság vagy kilépés”. Az alperes azt, aki a munkaviszony megszüntetést nem választotta, köztük a felperest is, fizetés nélküli szabadságra küldte el, ugyanakkor ez nyilvánvalóan jogszabályba ütközött, mert ehhez a felperes egyetértése kellett volna. Az alperes csak a perben hivatkozott állásidőre, ráadásul több alkalommal is rosszhiszemű és egymásnak ellentmondó kijelentéseket tett, ilyen volt például azon előadása, hogy a könyvelő tevékenységi körébe tartozott a fizetés nélküli szabadság lejelentése a NAV-nak. A másodfokú bíróság utal arra, hogy az alperes érdekkörébe tartozik a könyvelő, mint megbízott útján az alperes nevében megtett nyilatkozat.

[29] Nem értett egyet azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy ezt követően az alperes már nem hivatkozhatott állásidőre. A felperes keresetlevelében az igényét maga is az Mt. 146. § (1) bekezdésére alapította, mely szerint a

munkavállalót, ha a munkáltató foglalkoztatási kötelezettségének a beosztás szerinti munkaidőben nem tesz eleget (állásidő) – az elháríthatatlan külső okot kivéve – alaphér illeti meg. Az alperes a perben védekezhetett azzal, hogy elháríthatatlan külső ok állt fenn, tekintettel arra, hogy az alperes a foglalkoztatási kötelezettségének nem vitatottan nem, vagy csak kis részben tett eleget. A peradatok szerint ugyanis a felperes 2020. március 17-én még munkát végzett, ezt követően is még pár alkalommal, amikor március, április, május hónapban az egyes foglalkozásokat intézte. Végül utoljára június 23-án is munkát végzett, amikor a törvényes képviselő szállodák felkutatásával bízta meg és a feladatot ellátta. A felperes tehát a peresített időszak egy részében munkát is végzett, emellett pedig végig rendelkezésre állt. Bár az alperes eljárása rosszhiszemű, hogy csak a perben hivatkozott az állásidőre, míg a pert megelőzően fizetés nélküli szabadságra jelentette ki a felperest, ugyanakkor az Mt. 146.§ (1) bekezdésére alapított védekezését az eljáró bíróságnak el kellett bíráltni.

[30] Tévesen hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy ne terhelte volna foglalkoztatási kötelezettség a veszélyhelyzet ideje alatt, és a felperesnek nem kellett rendelkezésre állnia. A munkáltatónak a munkaviszonyból származó alapvető kötelezettsége, hogy köteles a munkavállalót a munkaszerződés és a munkaviszonyra vonatkozó szabályok szerint foglalkoztatni, továbbá - a felek eltérő megállapodása hiányában - a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani [Mt. 51.§ (1) bek.]. Ennek megfelelője a munkavállaló oldalán, hogy a munkavállaló köteles munkaideje alatt - munkavégzés céljából, munkára képes állapotban - a munkáltató rendelkezésére állni [Mt. 52.§ (1) bek. b) pont]. Miután a felek fizetés nélküli szabadságban nem állapodtak meg, és egyéb, releváns megállapodást sem kötöttek, a fenti kötelezettségek változatlanul terhelték a munkaviszony mindkét alanyát.

[31] Az alperes többször kifejtette, hogy álláspontja szerint a Covid 19 világjárvány köztudomású tényként vis maiort képez, mely téves jogi álláspont. A világjárvány, illetőleg annak egészségügyi hatásai általánosságban nem fogadhatók el elháríthatatlan külső okként, mert vizsgálni szükséges a munkáltató működési körét, annak változását, a munkavállaló munkakörét, valamint a munkáltató részéről a kellő gondossággal és objektív mércével való befolyásolási lehetőséget, az elháríthatatlanságot. A bírói gyakorlat szerint vis maior helyzet megállapítására sor kerülhet járvány, az ezzel összefüggő állami korlátozó intézkedések esetén (Pfv.V.20.470/2020/4.), de ez minden esetben bizonyítási kérdés. A rendes üzleti kockázatot meghaladó külső körülmények kényszerítőleg hathatnak a munkáltatóra, de a konjunktív feltételek fennállását, a külső ok mellett az elháríthatatlanságot esetről esetre vizsgálni szükséges. Miként azt a Debreceni Ítéltábla is megállapította Mf.I.50.008/2021/13. számú határozatában, minden gazdasági szereplő vonatkozásában egyedileg szükséges vizsgálni, hogy elháríthatatlan külső oknak tekinthető-e a kihirdetett veszélyhelyzet. Az, hogy a kihirdetett veszélyhelyzet és az erre tekintettel meghozott korlátozó intézkedések a gazdaság mely szegmensét, milyen mértékben érintették, milyen mértékben lehetetlenült el a tevékenység, csak egyedileg vizsgálható, mert az intézkedések nem minden gazdasági szereplőt egyforma mértékben érintettek.

[32] Ugyancsak nem alapos az alperesnek az az általános fellebbezési előadása, hogy kizárólag távmunkával lehetett volna biztosítani az egészséget nem veszélyeztető munkakörülményeket. Ez egyértelműen nem valós, erre számos egyéb eszköz és intézkedés a

munkáltató rendelkezésére állt (helyes maszkhasználat, építészeti megoldások, alkoholos kézfertőtlenítők, létszámkorlát, stb.).

[33] A bírói gyakorlat szerint az elháríthatatlan külső ok fennállása a munkaviszony esetén mindaddig nem értelmezhető, ameddig van olyan munkafeladat vagy munkafeladatok, amelyek ellátására a megváltozott körülmények között is lehetőség van. Az Mt. 146. § (1) bekezdése szerinti állásidőre járó alapbérfizetési kötelezettség alól kivételt jelentő elháríthatatlan külső ok csak a szerződés teljesítésének teljes ellehetetlenülése esetén alkalmazható, annak részleges, arányos megállapítására a törvény és a bírói gyakorlat sem ad lehetőséget (Mfv.III.10.004/2022/4.). A másodfokú bíróság szerint már csak arra sem tekintettel állapítható meg az elháríthatatlan külső ok, hogy a felperes kismértékben ugyan, de megállapíthatóan a továbbiakban is munkát végzett az alperes részére a peresített időszakban. A nem vitatott peradatok szerint a felperes március 17-én munkavégzésre megjelent a munkahelyen. A felperes igazolta, hogy az alperesi szállodákban márciusban, áprilisban és májusban még történtek szobakiadások, volt üzemelés, a felperes ezekkel kapcsolatban intézkedett. Maga az alperesi törvényes képviselő is elismerte, hogy márciustól május kétszer-háromszor a foglalásokkal kapcsolatban keresete a felperest (8.M.70288/2021/6.). Az alperesi törvényes képviselő továbbá júniusban felvásárolható szállodák keresésére utasította a felperest, melynek a felperes úgyszintén eleget tett.

[34] Ezen túlmenően azonban az alperes nem bizonyította az elháríthatatlan külső okot. Azt, hogy a felperest elháríthatatlan külső okból nem tudta foglalkoztatni, az alperesnek kellett bizonyítania, melyről az elsőfokú bíróság a 8.M.70.288/2021/6. számú jegyzőkönyvben helyesen tájékoztatta a feleket. A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet a turisztikai ágazat tekintetében csak könnyítéseket tartalmazott. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte, hogy a 2020. november 11-én hatályba lépett, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet szerint a szállodák turistákat nem, de üzleti, gazdasági vagy oktatási célból érkezett vendégeket fogadhatott. Az elháríthatatlan külső ok fennálltát egyértelműen cáfolja a keresetlevél 1/F/5. számú mellékleteként csatolt levelezés, melyben az alperesi törvényes képviselő 2020. szeptember 28-án az alábbi nyilatkozatot teszi: „Amennyiben a munkanélküli álláskereső segélyt igénybe vette volna, úgy az uniós bértámogatás elnyerésével más munkakörben foglalkoztatni tudtuk volna”. Ezen túl a felperes végig arra hivatkozott, hogy az alperes apartmanok, lakásként funkcionáló ingatlanok értékesítésével, tartós bérbeadásával foglalkozott, amelyet értékesítési igazgatóként el tudott volna látni. Az alperes maga sem vitatta, hogy a szállodai szobák egy része bérbeadással működött (2021. január 20-i beadvány 2. oldal). Előadta, hogy a szálloda épületének egy részében garzonlakásokat alakítottak ki, ezeket hosszútávú bérbeadás útján próbálták hasznosítani (2021. március 1-jei beadvány). Az alperes ezzel kapcsolatosan egyrészt arra hivatkozott, hogy ezt külső vállalkozóval látta el, másrészt pedig arra, hogy a munkáltató kizárólagos döntése az, ha a munkavállalót állásidőre helyezi, illetve, ha azt megszüntetve elrendeli a foglalkoztatást. Álláspontja szerint nem vizsgálható, hogy a felperes esetleg milyen munkát, tevékenységet tudott volna ellátni, mert ez a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik, mely nem helytálló indokolás. Az alperes bizonyítási kötelezettsége volt annak igazolása, hogy a felperest az Mt. előírásaival szemben elháríthatatlan külső okból nem tudta foglalkoztatni, azonban ezeknek ellentmond a becsatolt okirati bizonyítékok, illetve a

tanúk vallomásai is, amiből kitűnik, hogy az alperesi törvényes képviselő a felperest március 17-ét követően is foglalkoztatni kívánta részmunkaidőben. A másodfokú bíróság szerint az lehet a munkáltató mérlegelési jogkörbe tartozó kérdés, hogy a szállodát a kényszerítő körülmények miatt bezárta, az azonban nem, hogy a felperest nem foglalkoztatta. Az alperes továbbá értékelhető érvet nem mondott arra, hogy miért nem az értékesítési igazgató munkakörben dolgozó felperest bízta meg az apartmanok értékesítésével, miután ezen feladat az értékesítési igazgatói munkakörbe sorolható. Ezen túlmenően a felperes igazolta, hogy az alperesi szállodákban márciusban, áprilisban és májusban még történtek szobakiadások, volt tehát üzemelés. Az alperes önmagában azon tényállításon kívül, hogy külföldi utazások korlátozása miatt nem tudta a szállodát üzemeltetni, bizonyítást nem eszközölt e körben, ezért a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a bizonyítatlanság következményét is viselnie kell. A koronavírus járvány késégtelenül jelentősen megváltoztatta a piaci lehetőségeket, de a felperes foglalkoztatását nem tette lehetetlenné.

[35] Alapos a felperes fellebbezése azösszepszerűség tekintetében.

[36] A Pp. 7.§ 4. pontja szerint ellenkérelem-változtatás: ha a fél az ellenkérelmével - ideértve a viszontkeresettel és beszámítással szembeni ellenkérelmét is - összefüggésben előadott korábbi

a) jogállításhoz képest eltérő vagy további anyagi jogi kifogásra hivatkozik, vagy

b) jogállítást, kérelmet részben vagy egészben elismerő, illetve azokat nem vitató nyilatkozatát visszavonja, ideértve azt is, ha a nem vitatottnak, illetve nem ellenzettnek tekintendő jogállítást vagy kérelmet utóbb vitatja;

A Pp. 216.§ szabályozza az ellenkérelem-változtatás megengedhetőségének feltételeit az érdemi tárgyalási szakban, azt új tényállítás, illetve anyagi pervezetés esetében teszi lehetővé, melyek azonban a perben nem történtek.

[37] A felperes fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi ellenkérelmen túlterjeszkedve csökkentette a keresetösszepszerűséget. A másodfokú bíróság a periratok alapján megállapította, hogy az alperes a hosszas perfelvétel lezárásáig azösszepszerűséget nem vitatta, csak a perfelvétel lezárását követően (8.M.70.288/2021/13. számú jegyzőkönyv) a 2022. január 28-án előterjesztett beadványában. Ez azonban jogellenes ellenkérelem változtatásnak minősült, melynek már nem volt helye.

[38] Ezen túlmenően azonban a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy a felperesösszepszerű számítása nem helyes. E vonatkozásban az alperes a peresített időszakra járó elmaradt munkabér összegét egyáltalán nem vitatta, a keresetösszepszerűségét eltérő okból, arra hivatkozással vitatta, hogy a felperes 2020. április 17-től december 31-ig keresőképtelen volt, melynek folytán a rendelkezésre állási kötelezettségét nem teljesítette. Arra hivatkozással azonban az alperes azösszepszerűséget nem kérdőjelezte meg, hogy a felperes nem megfelelően számolta volna ki a követelt munkabér összegét a peresített hónapokra, csak azt kifogásolta, hogy a 13. számú

jegyzőkönyvben tévesen 2.700.000.- forint szerepel. Ugyanakkor a 2022. január 28-i beadványában maga is elismerte, hogy 2020. március 17-től december 31-ig 2.000.700.- forint munkabérre lett volna jogosult a felperes a munkabére alapján. Ezért téves számításra hivatkozással az elsőfokú bíróság a kereset és ellenkérelem keretein túlterjeszkedve csökkentette a követelést.

[39] Azt, hogy a felperes nem teljesítette a rendelkezésre állási kötelezettségét az alperesnek kellett volna bizonyítania, amennyiben időben előterjesztette volna az erre vonatkozó ellenkérelmét. Önmagában e vonatkozásban a felperes feleségének csatolt e-mailje nem megfelelő bizonyíték, azt ugyanis a felperes házastársa indulatból írta, egyéb bizonyítás pedig ezen tényállítást nem támasztotta alá. A peradatok azt igazolták, hogy a felperes megmaradó munkaköri feladatait, - köztük az áprilisi, májusi foglалások intézését - ellátta, és amikor a munkáltatói jogkör gyakorlója munkavégzésre utasította, azt teljesítette. Annak, hogy a felperes nem jelent meg a munkahelyén, relevanciája nem volt, mert éppen hogy az alperesi törvényes képviselő kötelezte távolmaradásra azzal, hogy nincs munkavégzési kötelezettsége, fizetés nélküli szabadságon van.

[40] Az alperes tévesen hivatkozott a kárenyhítési kötelezettségre, ilyen kötelezettség ugyanis csak a munkaviszony megszüntetése esetén terheli a munkavállalót, a munkaviszony azonban a peresített időszakban – az alperes döntése folytán - végig fennállt. Éppen hogy az alperes volt az, aki arról tájékoztatta a munkavállalókat, hogy ő nem mond fel senkinek, mert nem akart végkielégítést és felmondási időre járó távolléti díjat fizetni, ellenben a munkavállalók menjenek el munkánélküli járadékra, vagy helyezkedjenek el máshol. Alaptalan az alperes azon hivatkozása is, hogy a felperes kizárólagos célja a munka nélküli jövedelemszerzés volt, a felperes többször kifejezte azon szándékát, hogy szeretne munkát végezni.

[41] Az alperes az ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adó, az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértést nem jelölt meg, ezért a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelme teljes mértékben megalapozatlan.

[42] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a megítélt elmaradt munkabér összegét felemelte 2.000.700.- forintra.

Záró rész

[43] A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a sikertelenül fellebbező alperes köteles a pernyertes felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, melynek összege a felperes költségfelszámításán, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésén alapul.

[44] A le nem rótt fellebbezési illetéket az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni, melynek összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdésén alapul.

[45] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365. § (2) bekezdése kizárja.

Budapest, 2022. június 28.

dr. Vajas Sándor s.k.
dr. Kovács Edit s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kulisity Mária s.k.

előadó bíró